

iunie 2018

Această fișă tematică nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Obiecția de conștiință

„Art. 9¹ [din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#)] nu se referă explicit la dreptul la obiecție pe motive de conștiință. [Curtea Europeană a Drepturilor Omului] consideră totuși că refuzul serviciului militar, atunci când este motivat de un conflict grav și insurmontabil între obligația de a servi în armată și conștiința unei persoane sau convingerile sale sincere și profunde, de natură religioasă sau de altă natură, constituie o convingere ce atinge un grad suficient de forță, de seriozitate, de coerență și de importanță pentru a antrena aplicarea garanțiilor art. 9 [...]. Cât despre problema de a ști dacă și în ce măsură obiecția la serviciul militar reiese din această dispoziție, aceasta trebuie soluționată în funcție de circumstanțele proprii fiecărei cauze” ([Bayatyan împotriva Armeniei](#), hotărâre pronunțată de Marea Cameră la 7 iulie 2011, pct. 110).

Cauza *Bayatyan* (a se vedea mai jos, pagina 3) este prima cauză în care Curtea a examinat aplicabilitatea art. 9 din Convenție în cazul obiectoarelor de conștiință. Anterior, Comisia Europeană a Drepturilor Omului² într-o serie de decizii (a se vedea infra), refuzase să aplice această dispoziție unor astfel de persoane, pe motiv că, deoarece art. 4 § 3 lit. b) din Convenție exclude din noțiunea de muncă forțată „orice formă de serviciu militar sau, când este vorba despre obiectoare de conștiință, în țările unde sunt recunoscuți, serviciul care înlocuiește serviciul militar obligatoriu”, opțiunea recunoașterii obiectoarelor de conștiință fusese lăsată la latitudinea statelor contractante. Chestiunea era astfel exclusă din domeniul de aplicare a art. 9 din Convenție, care nu putea fi interpretat ca garantând neurmărirea penală în cazul refuzului de a satisface serviciul militar.

Jurisprudența Comisiei Europene a Drepturilor Omului

[Grandrath împotriva Germaniei](#)

12 decembrie 1966 (raportul Comisiei Europene a Drepturilor Omului)

Reclamantul, un slujitor al Martorilor lui Iehova, era un „obiector total”, care căuta să fie scutit atât de serviciul militar, cât și de cel civil. Acesta s-a plâns de condamnarea sa ca urmare a refuzului de a îndeplini serviciul civil de substituție și a pretins că a fost

¹ Art. 9 (libertatea de gândire, de conștiință și de religie) din [Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale](#) prevede că:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.”

2. Alături de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de Comitetul de Miniștri al Consiliului European, Comisia Europeană a Drepturilor Omului reunită la Strasbourg din iulie 1954 până în octombrie 1999, a verificat respectarea de către statele contractante a obligațiilor asumate în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Comisia și-a încetat existența când Curtea a devenit permanentă, la 1 noiembrie 1998.

discriminat prin comparație cu slujitorii romano-catolici și cu cei protestanți care erau exceptați de la acest serviciu.

Comisia Europeană a Drepturilor Omului a examinat cauza în temeiul art. 9 și al art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 4 (interzicerea muncii forțate sau obligatorii) din Convenție. A constatat că **nu a fost încălcată** Convenția, întrucât obiecții de conștiință nu aveau dreptul la scutire de la serviciul militar, și că fiecare stat contractant putea decide dacă acorda sau nu un astfel de drept. În cazul în care un astfel de drept era acordat, obiecțiilor li se putea impune îndeplinirea serviciului civil de substituție, de la care nu aveau dreptul să fie scutiți.

G.Z. împotriva Austriei (nr. 5591/72)

2 aprilie 1973 (decizie a Comisiei)

Reclamantul s-a plâns că instanțele austriece îl condamnaseră pentru că refuzase satisfacerea serviciului militar obligatoriu pe motivul convingerilor sale religioase romano-catolice.

Comisia a declarat cauza **inadmisibilă**, constatând în mod special că art. 4 § 3 lit. b) din Convenție, care exclude din sfera interdicției muncii forțate sau obligatorii „orice formă de serviciu militar sau, când este vorba despre obiecții de conștiință, în țările unde sunt recunoscuți, serviciul care înlocuiește serviciul militar obligatoriu”, arată în mod clar că statele au libertatea de a recunoaște obiecții de conștiință și, dacă îi recunosc, să ofere un serviciu de substituție. Art. 9 din Convenție așa cum este reglementat prin art. 4 § 3 lit. b) nu impunea unui stat obligația de a recunoaște obiecția de conștiință și, în consecință, de a lua măsuri speciale pentru exercitarea dreptului la libertatea de conștiință și religie în măsura în care aceasta aducea atingere îndeplinirii serviciului militar obligatoriu. Rezultă că aceste articole nu împiedică un stat care nu a recunoscut obiecția de conștiință să îi sancționeze pe cei care refuză să îndeplinească serviciul militar.

X. împotriva Germaniei (nr. 7705/76)

5 iulie 1977 (decizia Comisiei)

Martor al lui Iehova recunoscut ca fiind un obiect de conștiință de către autoritățile competente, reclamantul a refuzat să se conformeze unei convocări pentru îndeplinirea serviciului civil de substituție. Era condamnat pentru sustragere de la îndeplinirea serviciului la o pedeapsă de patru luni de închisoare, însă pedeapsa fusese aplicată cu suspendare pentru a se încheia o înțelegere pentru o activitate socială într-un spital sau în altă instituție, care l-ar fi scutit de serviciul civil. Deoarece acesta nu putea încheia o astfel de înțelegere, sentința a fost pusă în executare în decembrie 1976. Reclamantul s-a plâns de revocarea suspendării executării.

Comisia a declarat cauza **inadmisibilă**. A constatat în mod special că deoarece art. 4 § 3 lit. b) din Convenție – care exclude din sfera interdicției muncii forțate sau obligatorii „orice formă de serviciu militar sau, când este vorba despre obiecții de conștiință, în țările unde sunt recunoscuți, serviciul care înlocuiește serviciul militar obligatoriu” – recunoaște în mod expres că obiecțiilor de conștiință li se poate cere să îndeplinească serviciul civil de substituție în locul serviciului militar obligatoriu, trebuie să se deducă că art. 9 din Convenție nu implică dreptul de a fi scutit de la serviciul civil de substituție. În ceea ce privește plângerea reclamantului în temeiul art. 7 (nicio pedeapsă fără lege) din Convenție, Comisia a subliniat că este de competența legiuitorului național să definească infracțiunile care ar putea fi sancționate și a constatat că Convenția nu împiedicase un stat să impună sancțiuni celor care refuzaseră efectuarea serviciului civil. În plus, luând în considerare durata sentinței reclamantului, amânarea și liberarea sa condiționată, Comisia nu a găsit argumente convingătoare în susținerea afirmațiilor sale privind încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante) din Convenție.

N. împotriva Suediei (nr. 10410/83)

11 octombrie 1984 (decizia Comisiei)

Reclamantul, un pacifist, a fost condamnat pentru refuzul de a efectua serviciul militar obligatoriu. Acesta nu solicitase posibilitatea de a efectua serviciul civil de substituție. În fața Comisiei, a pretins că este o victimă a discriminării, deoarece membri ai diferitelor grupuri religioase erau scutiți de serviciu, în timp ce motivele filosofice, cum ar fi acela de a fi pacifist, nu constituiau motive întemeiate pentru a-l scuti de obligația de a servi în

armată.

Comisia a declarat cauza **inadmisibilă**. Nu a constatat o încălcare a art. 14 (interzicerea discriminării), coroborat cu art. 9 din Convenție, afirmând că nu reprezintă discriminare limitarea scutirii integrale de la serviciul militar și înlocuirea prin serviciul civil în cazul obiectorilor de conștiință aparținând unei comunități religioase care impune membrilor săi o disciplină generală și strictă, atât spirituală, cât și morală.

Peters împotriva Țărilor de Jos

30 noiembrie 1994 (decizia Comisiei)

Reclamantul, student la filosofie, recunoscut ca fiind un obiector de conștiință, era obligat să îndeplinească serviciul civil de substituție. Întrucât studenții la teologie erau, în principiu, îndreptățiți la scutirea de la ambele tipuri de servicii de stat, el s-a considerat a fi o victimă a discriminării.

Comisia a declarat cauza **inadmisibilă**. Cu toate că recunoștea că problema ridicată de reclamant se încadra în domeniul de aplicare al art. 9 din Convenție, nu a constatat o încălcare a art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție, coroborat cu art. 9.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Thlimmenos împotriva Greciei

6 aprilie 2000 (hotărârea Marii Camere)

Reclamantul, Martor al lui Iehova, fusese condamnat pentru infracțiunea de a fi refuzat să se înroleze în armată atunci când Grecia nu oferea obiectorilor de conștiință servicii alternative pentru serviciul militar. Câțiva ani mai târziu i-a fost refuzată numirea ca expert contabil pe motivul convingerii sale, în ciuda faptului că acesta câștigase pe bază de concurs public poziția în cauză.

Curtea a constatat **încălcarea art. 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu art. 9** din Convenție, considerând disproporționată excluderea reclamantului din profesia de expert contabil în raport cu scopul sancționării adecvate a persoanelor care refuză să-și servească țara, având în vedere că acesta executase deja o pedeapsă cu închisoarea pentru această infracțiune.

Ülke împotriva Turciei

24 ianuarie 2006 (hotărârea Camerei)

Reclamantul a refuzat să îndeplinească serviciul militar, în condițiile în care avea convingeri pacifiste ferme, și și-a ars public ordinul de chemare în cadrul unei conferințe de presă. Fusese condamnat inițial pentru încurajarea recruților să se sustragă serviciului militar și, fiind transferat la un regiment militar, a fost condamnat în mod repetat pentru refuzurile sale de a purta uniforma militară. A executat aproape doi ani de închisoare și mai târziu s-a ascuns de autorități.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție și a hotărât că, în special, cadrul juridic aplicabil nu oferea măsurile adecvate pentru a rezolva situațiile create de refuzul îndeplinirii serviciului militar pe motivul convingerii personale. Dată fiind natura legislației, reclamantul risca să fie supus unei serii de urmăriri penale și de condamnări. Alternanța constantă dintre urmăririle penale și perioadele de detenție, împreună cu posibilitatea ca reclamantul să fie supus urmăririi penale pe tot restul vieții sale, era disproporționată în raport cu scopul de a se asigura îndeplinirea serviciului militar de către acesta.

Bayatvan împotriva Armeniei

joi, 7 iulie 2011 (hotărârea Marii Camere)

Martor al lui Iehova, reclamantul a refuzat să îndeplinească serviciul militar din motive de conștiință atunci când a devenit eligibil pentru recrutare în 2001, dar era pregătit să îndeplinească serviciul militar alternativ. Autoritățile l-au informat că, din moment ce nu exista o lege în Armenia cu privire la serviciul alternativ, era obligat să servească în armată. Era condamnat pentru sustragere de la recrutare și condamnat la închisoare. Reclamantul s-a plâns că sentința îi încălca drepturile prevăzute de art. 9 din Convenție și a afirmat că prevederea ar trebui interpretată prin prisma condițiilor actuale, și anume că

majoritatea statelor membre ale Consiliului Europei au recunoscut dreptul la obiecție pe motive de conștiință.

Curtea observă că anterior acestei cauze nu statuase niciodată cu privire la aplicabilitatea art. 9 din Convenție obiectoare de conștiință, spre deosebire de Comisia Europeană a Drepturilor Omului, care refuzase să aplice articolul respectiv acestor persoane (a se vedea supra, pagina 1). Totuși, o interpretare atât de restrictivă a art. 9 reflecta ideile care prevalau la acel moment. De atunci, evoluții importante au avut loc atât la nivel internațional, cât și în sistemele juridice interne ale statelor membre ale Consiliului Europei. Mai cu seamă în lumina celor de mai sus și a doctrinei „instrumentului viu”, Curtea concluzionează că este necesară și previzibilă o schimbare în interpretarea art. 9 și că această dispoziție nu mai poate fi interpretată coroborat cu art. 4 § 3 lit. b) din Convenție. Prin urmare, cu toate că art. 9 nu se referă în mod explicit la dreptul la obiecție pe motive de conștiință, Curtea consideră că opoziția față de serviciul militar motivată de un conflict serios și insurmontabil între obligația serviciului militar și conștiința unei persoane sau convingerile sale religioase sau de altă natură, profunde și sincere, reprezentau o convingere de o forță, gravitate, consecvență și importanță suficiente pentru a antrena garanțiile prevăzute la art. 9. Aceasta fiind situația reclamantului, **art. 9** era **aplicabil** în cauza sa.

Mai mult, luând în considerare că existau alternative efective capabile să pună de acord interesele concurente implicate în majoritatea covârșitoare a statelor europene și că condamnarea reclamantului avusese loc atunci când Armenia se angajase deja să introducă serviciul alternativ, Curtea constată că în speță avusese loc o **încălcare a art. 9** din Convenție.

Ercep împotriva Turciei

22 noiembrie 2011 (hotărârea Camerei)

Reclamantul din această cauză, Martor al lui Iehova, a refuzat să-și îndeplinească serviciul militar. Așa cum prevedea legislația relevantă, persoanele care nu se prezentau la ordinul de încorporare erau considerate dezertori. De fiecare dată când începea o nouă perioadă de convocare, împotriva reclamantului începea urmărirea penală pentru neprezentare la datorie (peste 25 de proceduri complete începând din 1998 până în prezent). A fost condamnat în mai multe rânduri la pedeapsa cu închisoarea. În 2004, instanța militară a decis să impună o pedeapsă cumulată de șapte luni și 15 zile de închisoare. După ce a executat cinci luni de închisoare, reclamantul a fost eliberat condiționat. Reclamantul s-a plâns, în special, de condamnările sale succesive pentru refuzul de a îndeplini serviciul militar.

Curtea a statuat că a existat o **încălcare a art. 9** din Convenția în cazul de față. A observat, în special, că reclamantul era membru al Martorilor lui Iehova, un grup religios a cărui credință include opoziția față de serviciul militar, indiferent de obligația de a purta arme. Obiecțiile reclamantului fuseseră, prin urmare, motivate de convingeri religioase adevărate, care se aflau într-un conflict grav și insurmontabil cu obligațiile sale în această privință. Obiectorii de conștiință neavând altă opțiune decât să refuze înrolarea în armată dacă doreau să rămână fideli credințelor lor, procedând astfel se expuneau unui fel de „moarte civilă” din cauza numeroaselor urmăriri penale pe care autoritățile le formulau împotriva lor invariabil și a efectelor cumulate ale condamnărilor care rezultau, a ciclului continuu de urmăriri penale și de condamnări la închisoare, și a posibilității de a fi urmăriți penal toată viața. Un astfel de sistem nu a reușit să atingă un echilibru echitabil între interesele societății în ansamblul său și cele ale obiectoare de conștiință. În consecință, sancțiunile impuse reclamantului, fără nicio considerație pentru ceea ce îi dictau conștiința și convingerile, nu pot fi considerate o măsură necesară într-o societate democratică.

În conformitate cu **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, după ce a constatat că încălcarea drepturilor reclamantului își avea originea într-o problemă structurală legată de inadecvarea cadrului juridic existent de reglementare a statutului obiectoare de conștiință și de absența unei forme alternative de serviciu, Curtea mai reține că o reformă a legii, necesară pentru a preveni alte încălcări similare ale Convenției, combinată cu introducerea unei forme alternative de serviciu, ar putea constitui o cale adecvată de remediere prin care să se pună capăt încălcării constatate.

A se vedea, de asemenea: [Feti Demirtaş împotriva Turciei](#), hotărâre (Cameră) din 17 ianuarie 2012; [Buldu și alții împotriva Turciei](#), hotărâre (Cameră) din 3 iunie 2014.

[Savda împotriva Turciei](#)

12 iunie 2012 (hotărârea Camerei)

Cauza a avut ca obiect nerecunoașterea dreptului la obiecție pe motive de conștiință în Turcia. Reclamantul s-a plâns, în special, de diferitele sale urmăriri penale și condamnări pentru că își revendicase statutul de obiector de conștiință. Subliniind gravitatea măsurilor luate împotriva sa pentru că refuzase îndeplinirea serviciului militar, reclamantul a mai susținut că succesivele condamnări l-au plasat într-o situație de umilire și degradare. În cele din urmă, a contestat caracterul echitabil al procesului în fața instanței militare, care, în opinia sa, nu putea fi considerată drept o instanță independentă și imparțială.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 9** din Convenție. În speță, reclamantul s-a plâns nu numai de acțiunile specifice din partea statului, ci și de faptul că acesta nu adoptase o lege care să pună în aplicare dreptul la obiecție pe motive de conștiință. Cererea sa nu fusese examinată niciodată de către autorități, acestea limitându-se să aplice dispozițiile din dreptul penal care sancționau refuzul de a îndeplini serviciul militar. În lipsa unei proceduri care i-ar fi dat reclamantului posibilitatea să stabilească dacă îndeplinea condițiile pentru recunoașterea dreptului la obiecție pe motive de conștiință, obligația de a efectua serviciul militar a fost de natură să genereze un conflict serios și insurmontabil între aceasta și convingerile profunde și adevărate ale unei persoane. Există, prin urmare, o obligație a autorităților de a-i asigura reclamantului o procedură efectivă și accesibilă care să-i permită să stabilească dacă era îndreptățit să dobândească statutul de obiector de conștiință, așa cum solicita acesta. Un sistem care nu prevede un serviciu alternativ sau o procedură eficientă și accesibilă prin care persoana în cauză să aibă posibilitatea de a obține examinarea problemei dacă ar putea beneficia de dreptul la obiecție pe motive de conștiință nu a reușit să asigure echilibrul adecvat între interesul general al societății și cel al obiectorilor de conștiință.

Curtea a mai concluzionat că au fost **încălcate art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, întrucât reclamantul a fost supus unui tratament degradant, și **art. 6 § 1** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, având în vedere că reclamantul, în calitate de obiector de conștiință, a trebuit să se înfățișeze înaintea unei instanțe militare care era incompatibilă cu principiul independenței și imparțialității instanțelor.

A se vedea, de asemenea: [Tarhan împotriva Turciei](#), hotărâre (Cameră) din 17 iulie 2012; [Savda împotriva Turciei \(nr. 2\)](#), hotărâre (Cameră) din 15 noiembrie 2016 [în care Curtea a constatat o încălcare a art. 10 (libertatea de exprimare) din Convenție în ceea ce privește condamnarea unui obiector de conștiință pentru motivul că acesta incitase populația, prin intermediul unei declarații publice, să se sustragă serviciului militar].

[Enver Avdemir împotriva Turciei](#)

7 iunie 2016 (hotărârea Camerei)

Reclamantul din speță s-a plâns, *inter alia*, că fusese în mod repetat privat de libertate, urmărit penal, judecat și condamnat deoarece pretinsese statutul de obiector de conștiință.

Curtea a constatat că obiecția reclamantului față de îndeplinirea serviciului militar obligatoriu în beneficiul Republicii seculare Turcia nu intra în domeniul de aplicare a art. 9 din Convenție, dat fiind că argumentele invocate de acesta pentru a pretinde statutul de obiector de conștiință nu erau motivate de convingeri religioase aflate într-un conflict grav și insurmontabil cu obligația de a îndeplini serviciul militar. Prin urmare, a declarat plângerea **inadmisibilă**, fiind incompatibilă cu Convenția în conformitate cu art. 35 § 3 (condiții de admisibilitate).

A se vedea, de asemenea: [Bavdar împotriva Turciei](#), decizie (Comitet) din 19 iunie 2018.

[Papavasiliakis împotriva Greciei](#)

15 septembrie 2016 (hotărârea Camerei)

Cauza privea refuzul autorităților de a acorda reclamantului statutul de obiector de conștiință și de a-i permite acestuia să efectueze o muncă civilă alternativă în locul serviciului militar.

Curtea a constatat **încălcarea art. 9** din Convenție, constatând că reclamantul nu

beneficiase de garanțiile procedurale necesare în examinarea cererii sale pentru un serviciu militar alternativ. Curtea a considerat în special că autoritățile grecești nu și-au îndeplinit datoria de a se asigura ca audierea obiecțiilor de conștiință de către Consiliul Special al armatei să aibă loc în condiții care să garanteze eficiența procedurală și reprezentarea egală impuse de legislația internă. În acest sens, a observat că: reclamantul fusese audiat de un Consiliu alcătuit în primul rând din militari, doi dintre membrii civili ai Consiliului fiind absenți, dar nu înlocuiți; decizia definitivă a ministrului Apărării, pe baza unui proiect de decizie ministerială la propunerea Consiliului, nu oferea garanțiile necesare de imparțialitate și de independență; controlul Curții Administrative Supreme privea numai legalitatea deciziei, nu fondul problemei, și se baza pe evaluările Consiliului Special.

Advan si altii împotriva Armeniei

12 octombrie 2017 (hotărârea Camerei)

Această cauză a vizat patru martori ai lui Iehova care au fost condamnați în 2011 pentru că au refuzat să efectueze atât serviciul militar, cât și serviciul civil alternativ din cauza convingerilor lor religioase. În fața autorităților locale și a instanțelor judecătorești, aceștia au susținut că, chiar dacă legislația internă prevedea o alternativă la serviciul militar, aceasta nu avea o natură cu adevărat civilă, deoarece era supravegheată de autoritățile militare. Au fost eliberați din închisoare în 2013, în urma unei amnistii generale. Au executat mai mult de doi ani din condamnarea lor la închisoare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 9** din Convenție. A constatat că autoritățile armene nu au reușit la momentul respectiv să acorde atenția corespunzătoare față de conștiința și convingerile reclamantilor și să garanteze un sistem de servicii alternative care să fi asigurat un echilibru corect între interesele societății în ansamblu și cele ale solicitanților. A constatat în mod special două deficiențe principale în sistemul de servicii alternative. În primul rând, nu era suficient separat de sistemul militar: fie ca autoritate în cauză, control sau reguli aplicabile, armata fiind implicată în supravegherea și organizarea serviciului alternativ, inclusiv aspecte precum verificări la fața locului, absențe neautorizate, transferuri, sarcini și utilizarea regulilor militare; sau în ceea ce privește imaginea, militari civili fiind obligați să îmbrace uniformă. În al doilea rând, programul era semnificativ mai lung (42 de luni față de cele 24 de luni pentru serviciul militar), ceea ce trebuia să aibă un efect de descurajare, chiar un caracter punitiv. În plus, deși au fost introduse modificări legislative în 2013, iar reclamantii ar fi putut să facă cerere pentru anularea condamnărilor lor, între timp aceștia executaseră deja aproape doi ani din pedepse.

Selecție a cauzelor pendente în fața Curții

Mammadov si Huseynov împotriva Azerbaidianului (nr. 14604/08)

Cerere comunicată Guvernului din Azerbaidjan la 29 noiembrie 2016

Cauza privește condamnarea reclamantilor, martori ai lui Iehova, pentru refuzul lor de a îndeplini serviciul militar pe motive religioase.

Curtea a comunicat această cerere Guvernului din Azerbaidjan și a adresat părților întrebări, în special, în temeiul art. 9 din Convenție.

Mirzavev împotriva Azerbaidianului (nr. 41792/15)

Cerere comunicată Guvernului din Azerbaidjan la joi, 9 februarie 2017

Cauza privește condamnarea reclamantului, martor al lui Iehova, pentru refuzul său de a îndeplini serviciul militar pe motive religioase.

Curtea a comunicat această cerere Guvernului din Azerbaidjan și a adresat părților întrebări în temeiul art. 9 (libertatea de gândire, de conștiință și de religie) din Convenție.

Informații suplimentare

A se vedea, în special:

- [Ghid privind art. 9 – libertatea de gândire, de conștiință și de religie](#), document întocmit de Direcția Jurisconsult.
-

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08